

המבקשת לעיין:

האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 58-0011567
ע"י ב"כ עוה"ד דן יקיר ו/או אבנר פינצ'וק ו/או עודד פלר ו/או
שרון אברהם-ויס ו/או גיל גן-מור ו/או משכית בנדל ו/או
טל חסין ו/או אן סוצ'יו ו/או רגד ג'ראיסי ו/או רוני פלי ו/או
סנא אבן ברי ו/או ספיר סלוצקר עמראן
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רחוב נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
טל': 03-7050734; פקס: 03-5608165

בעניין

המבקשת:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד ממחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה

- נ ג ד -

המשיבות:

מפעילי אתר אינטרנט פלוני ואח'

בקשת עיון בתיק בית המשפט

לפי תקנה 4(ג) לתקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), תשס"ג-2003

בית המשפט הנכבד מתבקש להתיר למבקשת לעיין בתיק בית המשפט, על דרך מתן גישה בנט-
המשפט או באמצעות העתקה על מדיה דיגיטלית.

כן מתבקש בית המשפט הנכבד לצוות על פרסום כל ההחלטות שניתנו בתיק.

ואלה נימוקי הבקשה

1. בתיק זה הוציא בית המשפט הנכבד ביום 17.6.2019 צו מתוקן להגבלת גישה לאתר או לאתרי
אינטרנט, וזאת מכוח סמכותו על פי סעיף 2 לחוק סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר
אינטרנט, תשע"ז-2017 (להלן: "ההחלטה" ו-"החוק" בהתאמה).
2. ההחלטה על הוצאת הצו המתוקן לא פורסמה, והמבקשת למדה על דבר קיומה מהודעה שפורסמה
באתר משרד המשפטים. בהתאם להודעה, הצו ניתן "מאחר שבאתר האינטרנט בוצעה עבירה לפי סעיף

214(ב) לחוק העונשין, סעיף שכותרתו: "פרסום והצגת תועבה". הגישה לרשומות התיק באתר נט- המשפט חסומה (מתקבלת הודעה ש"המשתמש אינו מורשה לצפות בתיק זה"), והמבקשת אינה יודעת אם החסימה נעשתה בשל צו **איסור פרסום** או מטעמים אחרים.

3. כידוע, "זכותו של אדם לעיין בתיק בית המשפט, גם אם איננו בעל דין, נגזרת מעקרון פומביות הדין" (ע"א 3976/04 **בורנשטיין נ' קבוצת כרמל טון בע"מ** (25.10.2004); ע"א 4825/97 **גהל נ' פקיד השומה למפעלים גדולים**, פ"ד (2) 433, 437 (2000)). אגב דיון בחוק החדש, בית המשפט העליון חזר והזכיר ש"עקרון פומביות הדין אינו כלל משפטי פורמאלי בלבד. הוא חלק חשוב מן התפיסה הדמוקרטית. הוא מאפשר בקרה על פעילותם של בתי המשפט. הוא תורם לכך שנושאים הנדונים בבתי המשפט יזכו לדיון ציבורי." (ע"א 5739/18 **מפנילי האתר oligarchescorts.com נ' מדינת ישראל** (15.10.2018) בפס' 30).

4. משקלם של הטעמים המצדיקים ברגיל מתן זכות עיון בכל תיק, הוא גדול במיוחד בתיקים דוגמת התיק דנן, וזאת לנוכח ההסדר המיוחד שנקבע בחוק על מנת להבטיח ולעודד ביקורת ציבורית על הגבלת גישה לרשת האינטרנט, ובראש וראשונה, בשים לב לזכות שניתנה לכל אדם לבקש את ביטול ההחלטה שניתנה בתיק. **הסדר זה, שעליו נשען האיזון החוקתי של החוק, מחייב מתן זכות עיון גם אם קיימים אינטרסים נוגדים, שברגיל היו עשויים להצדיק את הגבלת הזכות, לרבות במקרה שבו הוטל איסור פרסום על דיוני בית המשפט או במקרה שבו מימוש הזכות מכביד על הרשות.**

שקיפות ופיקוח ציבורי – תנאי הכרחי לחוקתיות ההסדר שבחוק

5. החוק העניק למדינה סמכויות חסרות תקדים לפגוע בחופש הביטוי והמידע באמצעות **חסימת גישתם של גולשים ישראלים לאתרי אינטרנט**, שעל פי החשד משמשים לביצוע עבירות חמורות.

6. הגלישה החופשית ברשת האינטרנט הינה "גורם מכוון במדינות דמוקרטיות. לא בכדי, במדינות בעלות משטר לא דמוקרטי, מנסה המדינה לחסום את הגישה של האזרחים לרשת האינטרנט או לחלק מהאתרים ברשת..." (בר"ע (חי) 850/06 **רמי מור נ' ידיעות אחרונות** (22.4.2007)).

7. הגבלת גישה לאתר ברשת האינטרנט, ואפילו היא מוצדקת וראויה, פוגעת לא רק ב"בעלים של האתר ומי שמקיים את הפעילות שאותה... רוצים לחסום" אלא גם **"קהל הרחב"** (נציגת משרד המשפטים, גב' רביד דקל; **פרוטוקול ועדת החוקה** מיום 3.7.2017, ע' 9). שהרי, חופש הביטוי אינו רק החופש של הדובר אלא גם זכותו של כל אדם "לראות ולשמוע" את הביטוי (בג"ץ 549/75 **סרטי נח בע"מ נ' המועצה לבקורת סרטי קולנוע**, 763 (1976); בג"ץ 14/86 **לאור נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות**, 433 (5.2.1987)).

8. זאת ועוד, זכות הגישה לרשת האינטרנט היא זכות יסוד חוקתית – בין כנגזרת של חופש הביטוי (מיכאל בירנהק "החופש לגלוש בספריות ציבוריות" **משפט וממשל** 421 (2003)), בין כיישום של האוטונומיה של הגולש ברשת (חיים ויסמונסקי "אכיפה אלטרנטיבית של עברות ביטוי במרחב הסייבר" בתוך **משפט, חברה ותרבות** (אלון הראל עורך, אונ' תל אביב 2017) 732), ובין כזכות עצמאית כפי שכבר נקבע במספר מדינות דמוקרטיות.

9. לצו הגבלת גישה לרשת האינטרנט יש **היבטים יחודיים, שמחמירים את הפגיעה בזכויות היסוד**. מדובר בסעד עצמאי שמעניק תרופה מיידית להפרה נטענת של הדין, בדרך כלל ללא דיון אדברסרי בשאלת ההפרה. המשיבים היחידים שמוזמנים לדיון הם ספקי השירות (שירותי גישה, איתור ואחסון

– כהגדרתם בסעיף 1 לחוק), ואלה אינם מייצגים את האינטרס הציבורי ואת זכויות הגולשים; גופים פרטיים אלה, שמונעים משיקולי רווח, הם גם אלה שמבצעים את הסעד ועושים זאת באמצעים טכנולוגיים מתקדמים, שהינם בלתי שקופים מעצם מהותם. השילוב של כל ההיבטים הללו "עלול לסכן את מעמדם של שלטון החוק כמו גם את מעמדן של חירויות יסוד, דוגמת חופש הביטוי, אינטרס הגישה למידע והזכות להליך הוגן." (ניבה אלקין-קורן ומעיין פרל "השטן הוא בפרטים הטכנולוגיים: על צווי חסימה והפרטת האכיפה בעקבות חוק זכות יוצרים (תיקון מס' 5)" (עתידי להתפרסם)); ר' עודד: Maayan Perel & (2016) 473 [19 STAN. TECH. L. REV.](#) "Accountability in Algorithmic Copyright Enforcement", (Niva Elkin-Koren).

10. על רקע זה מסבירות המלומדות **אלקין-קורן ופרל**, שהסדרים של **שקיפות**, **דיווח והליך הוגן** הם הכרחיים כדי לאזן את הפגיעה, הנובעת מצנזורה מדינתית ברשת האינטרנט. לעמדה זו שותף גם ד"ר **חיים ויסמונסקי** :

"עיקרון של **תיעוד ושקיפות מאפשר ביקורת אפקטיבית** בדיעבד על פעולתן של רשויות האכיפה ובית המשפט, ולמעשה יש בכוחו כדי להרתיע מראש את הרשות מפני הרחבת הרשת לעבר ביטויים שלא ראוי להגבילם. תיעוד ושקיפות מפתחים אחריותיות (Accountability) של רשויות האכיפה. נוסף על כך, הם משמשים רכיב חשוב בביסוס הלגיטימציה של הרשות המנהלית." (חיים ויסמונסקי "אכיפה אלטרנטיבית של עברות ביטוי במרחב הסייבר" בתוך **משפט, חברה ותרבות** (אלון הראל עורך, אונ' תל אביב 2017) 740).

11. **עקרונות אלו באו לידי ביטוי גם בפסיקה ובחקיקה**. עוד בטרם נחקק החוק קבע בית המשפט העליון, ש"כאשר עסקינן במטרייה רגישה של חסימת אתרי אינטרנט – יש לבחון בשבע עיניים את החשש לפגיעה בחופש הביטוי" (ענ"ם 3782/12 **מפקד מחוז ת"א-199 במשטרת ישראל נ' איגוד האינטרנט הישראלי** (להלן: "עניין איגוד האינטרנט"), השופט פוגלמן, פס' 10 (24.3.2013)). בהמשך לכך גם נקבע, שתיקון חקיקה שיסמיך את המשטרה להורות על חסימת אתרים "יידרש לעמוד בתנאי 'פסקת ההגבלה' " (שם, פס' 7-6).

12. קביעות אלו עמדו לנגד עיניו של המחוקק שעה שניגש לעגן בחקיקה את הסמכות להגביל גישה לרשת האינטרנט. בניסיון לאזן את הפגיעה שכרוכה בהסדר החדש, ולעשותה מידתית, **נקבעו בחוק מנגנונים לשקיפות ולפיקוח ציבורי** על השימוש שעושה המדינה בסמכויות החדשות, ובכלל זה מתן זכות לנפגע פוטנציאלי להתערב בהליך השיפוטי ולבקש עיון מחדש בהחלטה ואת ביטולה.

13. מנגנונים אלה כוללים את החובה לפרסם הודעה על כל צו שהוצא מכוח החוק (**סעיף 12 לחוק**), ועיגון הזכות של כל "מי שרואה את עצמו נפגע מהצו" לפנות לבית המשפט ולבקש לתקן את הצו או לבטלו (**סעיף 9 לחוק**). "הרעיון הוא", הסבירה נציגת משרד המשפטים בכנסת, "שלאחר שהוצא צו, יהיה כמה שיותר שקוף וברור לציבור שהדבר הזה קרה, שהוא יכול לבקש שיהיה עיון מחדש...". (גב' אסנת חיטרון, משרד המשפטים; **פרוטוקול ועדת החוקה** מיום 18.12.2017 ע' 2). כך גם הסביר יו"ר ועדת החוקה בנאומו במליאת הכנסת :

"לאחר מתן הצו יהיה **פרסום** באתרי האינטרנט של משרד המשפטים והמשטרה... לדבר החסימה, ותינתן אפשרות לכל מי שרואה עצמו נפגע ממתן הצו, לרבות תאגידים ועמותות שעוסקים בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט ויכולים לתרום לניהול הוגן

של ההליך, **להתייצב ולבקש את ביטול הצו או את צמצומו**. (חה"כ ניסן סלומינסקי ב"שיבת המליאה, 17.7.2018 ע' 61; ר' עוד: [פרוטוקול ועדת החוקה](#) מיום 3.7.2017).

תכלית החקיקה מחייבת מתן משקל מכריע לזכות העיון

14. סעיף 9(א) לחוק, שכותרתו "עיון מחדש", מורה כך:

"בית משפט שנתן צו לפי חוק זה רשאי לשנות את תנאי הצו או לבטלו לבקשת תובע או מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו, ובכלל זה **תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט** שיש בהתייצבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך."

15. בהמשך לכך, על מנת שנפגע בכוח יוכל לדעת על דבר ההחלטה שלגביה יוכל לבקש עיון חוזר, נקבע ש"הודעה בדבר מתן צו לפי חוק זה תפורסם באתרי האינטרנט של משרד המשפטים ושל משטרת ישראל" ([סעיף 12 לחוק](#)).

16. [הפרסום באתר משרד המשפטים](#) כולל רק מידע תמציתי על ההליך שבמסגרתו הוצא הצו: מספר ההליך, בית המשפט שהוציא את הצו, והעבירה שאותה נועד הצו למנוע. הפרטים המעטים שמתפרסמים בכל הודעה אינם מאפשרים לנפגע פוטנציאלי לממש את הזכות לבקש עיון חוזר. **על מנת שיוכל לדעת אם יש מקום לבקש עיון מחדש בצו, עליו לעיין תחילה בתיק** בית המשפט, ולבחון את ההחלטה על רקע כל המסמכים והראיות שבתיק. "הרעיון הוא", נאמר לחברות ולחברי הכנסת: "ששם יהיו את הפרטים המספקים, כדי שגורמים מעוניינים מהציבור **יוכלו להיכנס אליהם**, להבין במה מדובר ולראות האם להתייצב" (היועץ המשפטי לוועדת החוקה, מר גור בליי, [פרוטוקול ועדת החוקה](#) מיום 3.7.2017, ע' 10).

17. הנחת המוצא הייתה, אפוא, שמימוש הזכות לבקש עיון חוזר מחייבת עיון בתיק בית המשפט:

"אפשר שההחלטות מפורסמות, ואם לא, אפשר יהיה לבקש עיון, אבל אין סיבה להעלות את ההחלטה לאתרי האינטרנט במשרד המשפטים ובמשרתה. **בדיוק בשביל זה אנחנו מחויבים לפרסם את מספר ההליך**, כדי שמי שרוצה, וזה חשוב לו, יפעל לראות את ההחלטה באמצעות מספר ההליך. נותנים לך את הכלי..." (נציגת משרתת ישראל, גב' דנה צ'רנובלסקי, [פרוטוקול ועדת החוקה](#) מיום 18.12.2017, ע' 8; ור' דברי נציגת משרד המשפטים, ע' 34 להלן).

18. הנה כי כן, החוק קבע הסדר מיוחד שממנו משתמעת זכות עיון עצמאית וחזקה יותר מזכות העיון "הרגילה". זכות זו נגזרת מהמעמד המיוחד שניתן לנפגע בכוח, להתייצב ולהפוך ל"בעל דין" ולדרוש את ביטולו של צו הגבלה שהוצא על פי החוק. שהרי, "רק השגה שנעשית מתוך מידע מלא תהיה השגה אפקטיבית, הממצה את זכותו של המשיג לטעון את טענותיו" (רע"א 291/99 ת.ד.א. [אספקת אבן ירושלים נ' מנהל מע"מ](#), פ"ד נח(4) 221, 232 (14.4.2004)).

19. זכות העיון למי שנפגע מהחלטה שיפוטית ניתנה גם קודם שתוקנו [תקנות העיון](#), שעה שזכות העיון הייתה מצומצמת ביותר, לפי "הנחת המוצא כי כאשר המבקש אינו מעוניין ישירות בתוצאות ההליך השיפוטי הכלל יהיה שלילת זכות העיון, והחריג לו יהיה מתן היתר, והוא – כאשר קיימות נסיבות

מיוחדות המצדיקות זאת" (בש"פ 3487/00 [ד"ר נ' מדינת ישראל](#) (2.7.2000)). אפילו הסדר זה קבע חריג, שלפיו תינתן זכות עיון: "במשפטים אזרחיים... לאדם המעוניין באופן ישר באותו משפט", ו"במשפטים פליליים... לכל אדם הנפגע ע"י פסק דין או צו של בית המשפט" (סעיף 3 [לתקנות הארכיון](#), 1935).

20. היקש נוסף יש ללמוד מהפסיקה שלפיה "יש לראות... בנפגעת עבירה "בעל דין' ולהחיל עליה את תקנה 3 [לתקנות העיון – א"פ], הקובעת כי ככלל תינתן זכות עיון לבעל דין בתיק שהוא צד בו, אלא אם כן הוא אסור לעיונו על פי דין...". קביעה זו נעשתה הגם ש"חוק זכויות נפגעי עבירה אינו כולל בתוכו את הזכות לעיין בחומר שהוגש לתיק בית המשפט וזכות זו אינה נלמדת, באופן משתמע, מזכויות נפגעי העבירה המנויות בחוק" (תפ"ח (י-ם) 306-10 [מדינת ישראל נ' אנשין](#) (28.11.2010)).

לעומת זאת בענייננו, "הזכות לעיין בחומר שהוגש לתיק בית המשפט" דווקא כן "נלמדת באופן משתמע" מההסדר שנקבע בחוק, ועל כן, מכוח קל וחומר יש לראות ב"מי שרואה את עצמו נפגע מהצו" (כלשון סעיף 9 לחוק) "בעל דין" ולהחיל עליו את הוראת תקנה 3 לתקנות העיון.

21. לחלופין, גם אם ייקבע שאין להקנות למבקשת מעמד של "בעל דין", ראוי להעניק לזכות העיון משקל גדול במיוחד, ולהעדיף אותה אפילו על פני אינטרסים מתנגשים, שברגיל היה בהם די כדי לשלול את הזכות או להגבילה. לקביעה זו חשיבות מיוחדת בשים לב לכך, "כי החלטת בית המשפט בבקשת עיון אינה חייבת להיות 'בינארית' ובית המשפט רשאי להתנות את העיון בתנאים ולהורות על נקיטת אמצעים שיפחיתו את הפגיעה באינטרסים של בעלי הדין ושל צדדים שלישיים" (דע"א 1026/14 [רובין נ' מדינת ישראל](#), פסקה 8 (16.3.2014)).

22. כך, למשל, יש להעדיף את זכות העיון גם במקרה שבו הוטל צו איסור פרסום על התיק. אמנם, [תקנה 3](#) לתקנות העיון, קובעת את זכותו של "בעל דין רשאי... לעיין בתיק... אלא אם כן הוא אסור לעיונו על פי דין", ובדומה לזה [תקנה 4\(א\)](#) קובעת ש"כל אדם רשאי לבקש מבית המשפט לעיין בתיק בית משפט... ובלבד שהעיון בו אינו אסור על פי דין". אבל כפי שנפסק, "צו איסור הפרסום אינו אוסר על עיון בחומר ולפיכך אינו מקים 'איסור לפי דין' כאמור בסיפא של תקנה 4(א)":

"נוכח מעמדו החוקתי של עקרון פומביות הדין המעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, ובהתחשב במעמדה הרם של זכות הציבור לדעת בשיטתנו המשפטית, יש לכאורה מקום לטענה לפיה צו איסור פרסום הנוגע לכתבי-טענות שהוגשו לתיק בית-משפט, אין משמעותו בהכרח איסור על עיון בהם שלא למטרות פרסום." (בג"ץ 5699/07 [יובל יונע](#) [נ' היועץ המשפטי לממשלה](#) (23.04.2009)).

23. מעבר לזאת, גם כאשר קיים צו איסור פרסום, "יש ליתן משקל להתחייבות המבקש שלא לפגוע בסודיות המסמכים, ולקבל כל תנאי שיוטל על ידי בית המשפט אם יותר העיון." וכי השימוש שהמבקש מתכוון לעשות במידע שיקבל אינו כרוך בפרסום (דע"א 8521/09 [בירן נ' הרמולין](#) (29.11.2012)). בדומה לזה, הותר למבקשים לעיין בתיק בית משפט, בכפוף לכך שלא יעשו שימוש בחומר שייחשף בפניהם "למטרה כלשהיא החורגת מהתכלית לשמה התבקש העיון" (בג"ץ 9970/05 [הפטריארך היווני האורתודוקסי נ' ממשלת ישראל](#) (15.3.2010)), או בכפוף "לכללי הסודיות הקבועים בדין המחייבים את עורכת-הדין" (ע"פ 5031/94 [סלהב נ' מדינת ישראל](#) (13.10.2013); ר' עווד: ע"א 8805/13 [פלוני נ' משרד הבריאות](#) (26.7.2016)).

24. האמור לעיל כפוף לדגש שהמחוקק שם בענייננו על שקיפות ההליכים ועל פיקוח ציבורי אפקטיבי, כתנאי למידתיות הפגיעה בזכויות היסוד ולחוקתיות ההסדר שבחוק. הסייג היחיד שהטיל המחוקק בהקשר זה, הוא זה שנקבע בסעיף 10 לחוק, ושלאפשר למדינה להגיש לבית המשפט "חומר חסוי". אלא שחומר מעין זה ממילא אינו אמור להימצא בתיק בית המשפט, כיוון שבהתאם להוראת החוק הוא "יסומן, יוחזר למבקש לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול" (סעיף 10(ב) לחוק).

25. החשיבות המכרעת של שקיפות ופיקוח ציבורי ביישום החוק משליכה גם על שיקול רלבנטי נוסף לבקשה לעיין בתיק, והוא "סבירות הקצאת המשאבים הנדרשת לשם היענות לבקשה" (סעיף 10(ד)). גם כאן, יש להעדיף את זכות העיון אף אם מימושה יהיה כרוך ב"הקצאת משאבים", שהייתה נחשבת לבלתי סבירה בנסיבות אחרות (והשוו: ע"פ 229/53 ווהבה נ' מדינת ישראל (20.4.2008), שם נדחתה בקשה לעיון לצרכי מחקר אקדמי בשל המשאבים הדרושים על מנת לפלמן את החומרים שבתיק).

26. בהמשך לכך, על מנת לעודד ביקורת ציבורית אפקטיבית, ולהגשים בדרך זו את תכלית החקיקה, יש להימנע מהתניית העיון בתשלום. עוד ראוי לנקוט באמצעים מינהליים וטכנולוגיים שיקלו על העיון, ולהעדיף מתן גישה לרשומות התיק בנט-המשפט על פני עיון בתיק הנייר שבמזכירות בית המשפט. "הנגישות למערכת השיפוטית באמצעות האינטרנט" היא אחד מההסדרים "שנועדו לסייע בהגשמת עקרון פומביות הדיון" (בג"פ 5917/97 האגודה לזכויות האזרח נ' שר המשפטים (8.10.2009), פסקה 32; ר' עוז: ע"פ 1786/12 גולאני נ' המשרד לביטחון פנים, כב' השופטת ברק-ארז, פ"ס 33 (20.11.2013)).

מעמד מיוחד ל"תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט"

27. הטעמים שלעיל התומכים במתן זכות העיון, חלים ביתר שאת שעה שמבקשת העיון היא "תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט שיש בהתייצבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך", כאמור בסיפא לסעיף 9(א) לחוק (לנוסח הסעיף – ר' פ"ס 14 לעיל).

28. המבקשת היא אחת מבין ארגוני החברה האזרחית, העונים להגדרה האמורה. המבקשת היא עמותה העוסקת מזה כיוכל שנים בקידום זכויות האדם, ובמסגרת זו מטפלת בהיבטים משפטיים ומעשיים של חופש הביטוי, לרבות ברשת האינטרנט. היא משמשת פעמים רבות כעותרת ציבורית וכ"ידידת בית המשפט" בהליכים המעוררים שאלות בתחום חופש הביטוי (ראו למשל: "סברנו כי בהליך המעורר סוגיות הכרוכות באחת מזכויות האזרח המובהקות, הלא היא חופש הביטוי, מן הראוי לאפשר לאגודה לזכויות האזרח להשמיע את קולה" (ע"פ 2696-03-13 אליצור סגל נ' מדינת ישראל (2.6.2013)). המבקשת אף הוכרה כעותרת ציבורית אפילו כאשר בעל העניין הישיר נמנע מפנייה לערכאות (בג"פ 651/03 האגודה לזכויות האזרח נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-16, פ"ד נ"ו (2) 62, 69 (2003)).

29. למותר לציין, שהמבקשת, עונה גם על ההגדרה של "מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו" כאמור בסעיף 9(א) לחוק, ועל פני הדברים אין היא נזקקת לסיפא של אותו סעיף על מנת שיותר לה לעיין בתיק. לאור החזקה שלפיה המחוקק אינו משחית מילותיו לריק, עולה שבסיפא לסעיף ביקש המחוקק לתת מעמד מיוחד ל"תאגיד" דוגמת המבקשת, ולהותיר לבתי המשפט לצקת תוכן

למעמד זה **כדי להגשים את תכלית החקיקה ולהתגבר על מכשולים**, שיכבידו על האפשרות לקיים שקיפות מרבית ולעודד פיקוח ציבורי.

30. כך היה, למשל, שעה שאיגוד האינטרנט הישראלי התייצב לדיון בבקשות להוצאת צווים על פי החוק "וביקש להשמיע את עמדתו באשר לבקשות". הגם שהחוק הקנה מעמד ל"תאגיד" רק בבקשה לעיון חוזר ולא בדיון הראשון בבקשה להוצאת הצו, פסק בית המשפט (כב' השופט גונטובניק), שהשתתפותו של תאגיד כאמור כבר בדיון הראשון משרתת את תכלית החקיקה:

ההסדר שבסעיף 9(א) לחוק... מכיר במעמד של האיגוד, או של תאגידים אחרים מסוגו, כיבעלי עניין ציבורי היכולים להאיר את הנושא ולסייע לבית המשפט ולמבקשת ביישומו הנאות של החוק. גם כאן רלוונטית ההיסטוריה החקיקתית. שאלת זכות העמידה של האיגוד עמדה לדיון בעניין איגוד האינטרנט (ר' פס' 11 לעיל - א"פ) ... על רקע זה [שבאותו עניין לא הייתה תמימות דעים באשר לזכות העמידה של איגוד האינטרנט - א"פ] קביעת המחוקק במסגרת החוק הנוכחי כי יש מעמד לתאגיד מסוג האיגוד, טומנת בחובה משמעות רבה. היא מכירה ביכולתו לתרום להליך השיפוטי ולקידום מטרות החוק" (בצ"א 55259-03-18 מדינת ישראל נ' חברות בעלות רישיון (החלטה מיום 2.4.2018)).

31. כפי שמסבירות אלקין-קורן ופרל, מתן מעמד מיוחד לארגוני החברה האזרחית נחוץ כדי להבטיח פיקוח ציבורי למעשה ולא רק להלכה:

"בעוד שהסיכוי שגולש ממוצע ישקיע מזמנו ומכספו ויצטרף כצד להליך מתן הצו או יגיש בקשה לביטול הצו או לשינוי תנאיו עלול להיות קלוש, לארגוני זכויות יש הן את הידע, הן את הניסיון והן את התקציב לפעול כנגד הגבלות יתר על חופש הביטוי" (אלקין-קורן ופרל, ר' פסקה 9 לעיל; וכן: Perel & Niva Elkin-Koren, p. 527).

32. דברים אלה עולים בקנה אחד גם עם קביעתו של בית המשפט העליון בהקשר דומה:

"אכן, אין חולק כי לארגונים קיים תפקיד חשוב במימוש חזונה של התובענה הייצוגית ככלי להגשמת אינטרסים חברתיים וציבוריים. ישנם ארגונים בעלי המשאבים; המומחיות; הניסיון ומעל כל זאת – הרצון הטוב, לקדם טיפול בנושאים שונים בעלי השלכות על המרחב החברתי-ציבורי, הסובלים מתת-אכיפה." (ע"א 7842/16 אדם טבע ודין נ' צדוק לוי פירסק (27.9.2017)).

33. זכות העיון של "תאגיד העוסק בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט" אינה חזקה מזכותו של כל אדם האחר "שרואה את עצמו נפגע מהצו" (סעיף 9 לחוק). ויחד עם זאת, לתאגיד כזה יש מאפיינים ייחודיים, שעשויים לאפשר את מימושה של זכות העיון גם "במקרים קשים", שבהם זכות זו מתנגשת עם זכויות או אינטרסים אחרים. כך, למשל, העובדה שמדובר ב"שחקן חוזר" ו-officer of the court עשויה להוות ערובה לקיומם תנאים וסייגים לזכות העיון, באותם מקרים נדירים שבהם תנאים וסייגים מעין אלה אכן דרושים.

פרסום החלטות שניתנו על פי החוק

34. פרסום החלטות השיפוטיות הוא אחד הביטויים הראשונים של עקרון פומביות המשפט, ובענייננו יש לו חשיבות מיוחדת בקיום פיקוח ציבורי יעיל על הצנזורה המדינתית ברשת האינטרנט.

35. ככלל, החלטות שיפוטיות מתפרסמות באתרים המשפטיים. זו הייתה הנחת המוצא בדיונים שקיימה הכנסת בחוק ובתקנותיו (תקנות סמכויות לשם מניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט (פרסום הודעה בדבר מתן צו), התשע"ז–2017). לאור זאת נדחתה ההצעה, שבמסגרת הודעה על הוצאתו של צו (בהתאם להוראות סעיף 12 לחוק) תפורסם גם ההחלטה השיפוטית:

"למעט החלטה של בית המשפט לאסור פרסום, כמו כל החלטה של בית המשפט, זה החלטות שהן מפורסמות... ואם לא, אפשר יהיה לבקש עיון... **החלטות, כמו שאנחנו יודעים – הכלל הוא שהן מפורסמות**, למעט אם הוחלט שהן לא מפורסמות" (גב' אסנת חיטרון, משרד המשפטים [פרוטוקול ועדת החוקה](#) מיום 18.12.2017, ע' 7; ר' עוד את דברי נציגת משטרת ישראל, פס' 17 לעיל).

36. בפועל אין פרסום! מאז שהחוק נכנס לתוקף ניתנו מכוחו עשרות החלטות, אבל הן אינן נגישות במערכת נט-המשפט, וככל הנראה הן גם לא הועברו מנט-המשפט לאתרים המשפטיים. זאת הגם, שלמיטב ידיעתה של המבקשת, ברובם המכריע של התיקים לא הוצא צו איסור פרסום. ככל שהדבר נובע ממגבלות של מערכת נט-המשפט, מן הראוי שהנהלת בית המשפט תמצא פתרון טכנולוגי או מנהלי שיסיר את המגבלה או תדאג להפיץ ההחלטה בדרכים אחרות.

37. במקרים שבהם הוצא צו איסור פרסום או שהדיון נערך בדלתיים סגורות (סעיפים 70(ד) ו-70(א) לחוק בתי המשפט), עדיין יש מקום לבחון מחדש את המניעה לפרסום ולפעול להסרתה, ולמצער להורות על פרסום חלקי באופן שיפגע באופן מזערי בעיקרון פומביות הדיון (ע"א 5185/93 [היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום](#), פ"ד מט(1) 318 (1995) פס' 25; בש"פ 3031/11 [בן דוד נ' מדינת ישראל](#) פסקה 3 (9.9.2015); ולעניין סגירת דלתות – ר' רע"א 382/16 [יהל נ' פקיד שומה](#), פס' 14; בש"פ 7630/16 [מדינת ישראל נ' רביב דרוקר](#), פס' 16 (1.2.2017)).

38. ככל שהמניעה לפרסום ההחלטה נעוצה בפרטי מידע שיש מניעה חוקית לפרסום:

"הדרך הנכונה למניעת פרסום מידע רגיש ... [היא] לוודא מעיקרא כי מידע רגיש אינו מצוי בפסק-הדין, עוד טרם פרסומו לציבור הרחב... לכתוב את פסקי-הדין וכתבי הטענות בפורמטים שאינם מותירים מקום לזליגת פרטי מידע אישיים שאינם הכרחיים" (בג"ץ 5870/14 [חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט](#) (12.11.2015), השופט רובינשטיין, פס' לח).

39. להשלמת התמונה ולשם הגילוי הנאות, מצרפת המבקשת פנייה שעשתה לפרקליטות המדינה לפני כשנה ואת תשובת הפרקליטות, בנוגע ליישומו של עקרון השקיפות על פי החוק.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמפורט ברישא לבקשה.

17 ביולי 2019